

Achtergrond van het Flatcoat karakter. *Tekst: Elian Hattinga van 't Sant*

Ontstaan van het ras.

De Flatcoat is rond 1860 in Engeland als ras ontstaan uit kruisingen van setters met middelgrote, bijzonder mensgerichte honden, die afkomstig waren uit Newfoundland en een water en kou bestendige vacht hadden.

Midden 19^e eeuw had men honden nodig voor de (toen ontstane) grootscheepse door de Engelse adel voor hun vrienden en kennissen georganiseerde drijfjachten op *grouse* (Schots sneeuwhoen). Hiervoor kwamen tal van leden van de adel en gentry met hun vrouwen, bedienden en honden bijeen op het landgoed of een *hunting lodge* van hun adellijke gastheer om een aantal dagen op de duizenden *grouse* te schieten die de hoogveen- en heidegebieden (*moors*) in het noorden van Engeland en in Schotland bevolkten. Door verbeterde vervoersmogelijkheden voor de honden (de aanleg van de spoorwegen) en technische verbeteringen aan geweren (sneller kunnen laden en verder kunnen schieten) was dit type jacht in de 19e eeuw ontstaan.

De setters en pointers waarmee in de tijd daarvoor (voor de voet) werd gejaagd, voldeden voor dit type jacht niet, omdat hun vacht onvoldoende koude- en vocht bestendig was. Daardoor verkleumden de honden tijdens deze jachten in het late najaar, omdat ze daarbij lang op één plek in kou, wind en regen moesten wachten. Hun motivatie nam daardoor sterk af. Bovendien vraten de setters het wild aan als ze het over grotere afstanden moesten apporteren.

Deze drijfjachten op *grouse* verschilden sterk van de voor de voet jacht en de kleinschalige drijfjachten waarop de huidige jachtproeven zijn geënt. Honden moesten, voor ze aan het werk mochten, steeds op één plek blijven bij of in de *grouse-butts* (muurtjes of uitgegraven gemetselde schuilhutjes waar de geweren zich op afstand van elkaar verdekt opstelden).

De honden waren dus niet steeds in beweging zoals bij een voor de voet jacht (met walk-ups) en hoefden dus ook niet steeds alert te zijn of onder appèl te staan. Ze moesten wel bij het wachten op het overvliegende wild achter of in de *grouse-butts* bij de jagers blijven, maar hoefden niet op te letten. Pas als de tientallen of zelfs honderden door drijvers opgejaagde, overvliegende *grouse* geschoten waren, werd het tijd voor actie. Tot die tijd lagen de geroutineerde honden vaak te slapen. Als men klaar was met schieten, gingen de honden allemaal tegelijkertijd aan het werk. Daarom moesten ze ook onderling bijzonder verdraagzaam zijn en elkaar niet af willen troeven. Het was hun taak om de in de hei of varens (vegetatie zonder prikkels!) gevallen of aangeschoten *grouse* op te sporen en zo snel mogelijk ongeschonden te brengen naar de eerste beste 'picker-up' die klaar stond om ze aan te pakken.

Invloed op het karakter

De honden die voor dit soort drijfjachten gefokt werden, moesten aan een aantal specifieke eigenschappen voldoen, aangezien de manier van jagen dit nu eenmaal vereiste:

- Uiterst sociaal en niet competitief zijn ingesteld (naar mensen en honden, óók vreemden, aangezien ze samen moesten werken met onbekende mensen en honden).
- Schotvast zijn. (Als men ging schieten was het lawaai oorverdovend door de tientallen schoten tegelijkertijd).
- Een goede neus hebben. (Het is moeilijk zoeken naar *grouse* in heide).
- Een niet aflatende intrinsieke motivatie hebben om wild op te sporen. (Er moesten tientallen, soms honderden vogels efficiënt worden opgespoord.)
- Het wild niet willen plukken, verscheuren en opeten (= zacht in de bek zijn). (Men kon geen aangevreten wild eten of aan restaurants verkopen)
- Het wild gemakkelijk en snel willen terugbrengen en afstaan. (Er moest in korte tijd heel veel worden binnengebracht).
- Een koude en waterbestendige vacht hebben. (Verkleumde honden ervaren stress en zijn slecht gemotiveerd.)

Hiertoe werden volgens tijdgenoten enkele setters die over goede setterkwaliteiten beschikten (schotvast, sociaal, goede neus, sterke motivatie tot zoeken) gekruist met middelgrote - meestal *black and tan*- honden die uit Newfoundland afkomstig waren. Deze laatsten stonden bekend om hun waterbestendige, dikke vacht én hun tolerantie, mensgerichtheid, het probleemloos van nature

(=vanuit een intrinsieke motivatie) willen apporteren en het niet kapotbijten van voorwerpen/wild. Vervolgens werden de meest geschikte nakomelingen hiervan generaties lang met elkaar gekruist (inteelt en lijnteelt) en maakte men meestal de nakomelingen af die niet over de gewenste eigenschappen beschikten. Zo werden bijvoorbeeld veel honden die bij een jacht het wild aanvrazen of zelf gingen lopen jagen doodgeschoten.

Door deze inteelt en strenge selectie ontstond uit deze combinatie van twee verschillende typen honden in de laatste decennia van de 19^e eeuw een ras (de Flatcoat) met een heel eigen karakter dat op veel punten afweek van ander gangbaar hondengedrag. Veel rassen zijn namelijk juist terughoudend naar vreemde mensen en honden, verdedigen gevangen wild tegenover onbekende honden/mensen en zijn bang voor harde geluiden. De Flatcoat is dus heel bijzonder. Er zijn genetisch verankerde raskenmerken ontstaan die typisch voor de Flatcoat zijn (of dat zouden moeten zijn):

- Speelse allemansvrienden die in principe samen met iedereen wilden werken en spelen. Dus niet eenkennig zijn of zo maar uitvallen tegen vreemde mensen of kinderen. En ook: de inbreker binnenlaten en hem ondertussen uit vreugde toeblaffen.
- Uiterst sociaal en coöperatief ingesteld zijn. Niet competitief zijn en alles af willen pakken of zelf willen houden, maar bereid zijn om alles te delen (hoge gun-factor). Een intrinsieke motivatie hebben om iets 'samen' te doen. Goed met vreemde honden overweg kunnen. Mensen en andere honden niet als een bedreiging of als een concurrent zien. Het wild gelijk loslaten als het wordt aangepakt en niet geïnteresseerd zijn in het wild afpakken of uit de bek trekken van andere honden. Deze eigenschappen zorgen ervoor dat ze het wild snel en ongeschonden terugbrengen, ook terwijl er om hen heen allemaal vreemde mensen en honden zijn. Het zorgt er ook voor dat ze niet de speeltjes van kinderen afpakken of hun eigen speeltjes verdedigen.
- Niet geïnteresseerd zijn in het doodbijten, opeten of verscheuren van wild. Heel voorzichtig, (maar wel goed) het wild vasthouden zonder het te kraken (= zacht in de bek). Het zorgt er ook voor dat ze in het dagelijks gebruik iets zacht aanpakken (bv een stukje kaas) zonder er vingers bij af te happen en dat ze geen spullen in huis vernielen.
- Onvermoeibaar en sterk intrinsiek gemotiveerd om steeds weer het volgende apport op te zoeken en te terug te brengen. (Vele tientallen malen achter elkaar). En dus ook: veel behoefte hebben aan zoeken, speuren en spelen.
- Niet schrikachtig zijn en niet bang van harde knallen. En dus ook doorslapen bij Oud en Nieuw.

Niet alle Flatcoats die geboren worden, zijn natuurlijk zo. Er is nu eenmaal geen sprake van een onveranderlijk, uniform genepakket, dat steeds wordt doorgegeven. Er kwamen en komen bij nakomelingen steeds weer ongewenste eigenschappen boven. Daarom blijft het bij de fokkerij noodzakelijk om goed te blijven selecteren en goed te combineren op basis van de karaktereigenschappen en de vachtkwaliteiten die een Flatcoat tot een Flatcoat maken.